

II.8. Közterületek tisztántartása

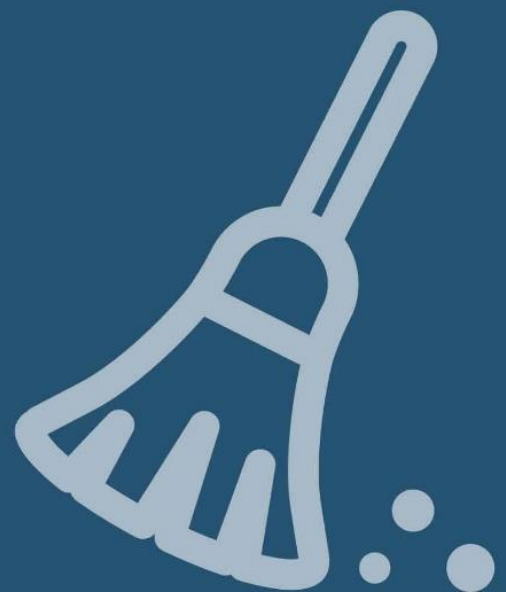

A főváros köztisztasági helyzetét Budapest nem megfelelő környezeti sajátosságai között tartják számon, ami az itt élők és a látogatók komfortérzetét közvetlenül rontja. Korábban a településtisztasági közügyek ellátását, megszervezését és működtetését alapvetően fővárosi önkormányzati feladatként értelmezték, ez alapján került megalkotásra a Fővárosi Közgyűlés 1994-es önkormányzati rendelete. A Fővárosi Önkormányzat e rendelet szerint végzi jelenleg is a közterület tisztántartási feladatainak ellátását a közszolgáltató gazdasági társaságain keresztül. A közszolgáltatási szerződésekben meghatározott alaptevékenységeken túl az elvégzett köztisztasági tevékenységek az elmúlt években általában a Fővárosi Önkormányzat által jóváhagyott szolgáltatási szint és pénzügyi lehetőségek függvényében változtak.

A budapesti településtisztasággal kapcsolatos szabályozási és végrehajtási hatáskörök megosztása a helyi önkormányzatok között jelenleg nem kellően tisztázottak. Hatékonysági kérdéseket vet fel az az évtizedek óta folyó gyakorlat is, miszerint a közszolgáltatást végző fővárosi gazdasági társaságok közül több az alaptevékenységén túl, részben párhuzamosan végez településtisztasági feladatokat is.

A település tisztaságával szorosan összefüggő, egyúttal fontos közegészségügyi feladat a fővárosban az ún. egészségügyi kártevők (élősködő rovarok, rágcsálók) populációjának elfogadható szintre történő csökkentése is, majd annak folyamatos fenntartása. A regisztrált patkányfertőzött objektumok száma 2013-2014-től meredeken emelkedni kezdett, a gyorsan romló folyamat 2018-ban vált olyan mértékűvé, hogy az addig folytatott megelőző beavatkozások már elégtelennek bizonyultak az észlelt patkánypopuláció elfogadható szintre történő csökkentéséhez.

Az érdemi, tapasztalható javulás érdekében a településtisztasággal, továbbá a rovar- és rágcsálóirtással jogszabályi környezet pontosítása szükséges úgy, hogy a budapesti közszolgáltatások működőképessége, teljesítményének szintje átmenetileg se csökkenjen.

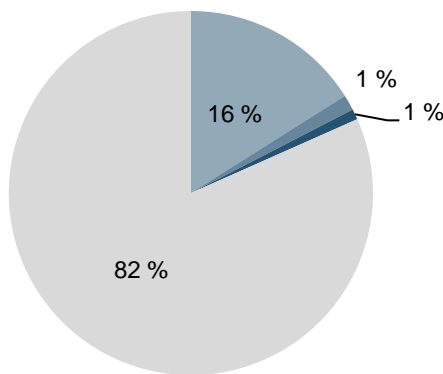
Közterületek tisztántartásának leírása, jellemzése

A **köztisztaság** helyzete – ami **általában egy** települési **önkormányzat** feladatellátásának eredménye – a **közterületek** tisztasági, rendezettségi állapotát jelenti.

A közterület fogalmát három (a közterület-felügyeletről, a szabálysértésekről és az épített környezetről szóló) törvényben eltérő módon határozták meg ^{1, 2, 3}.

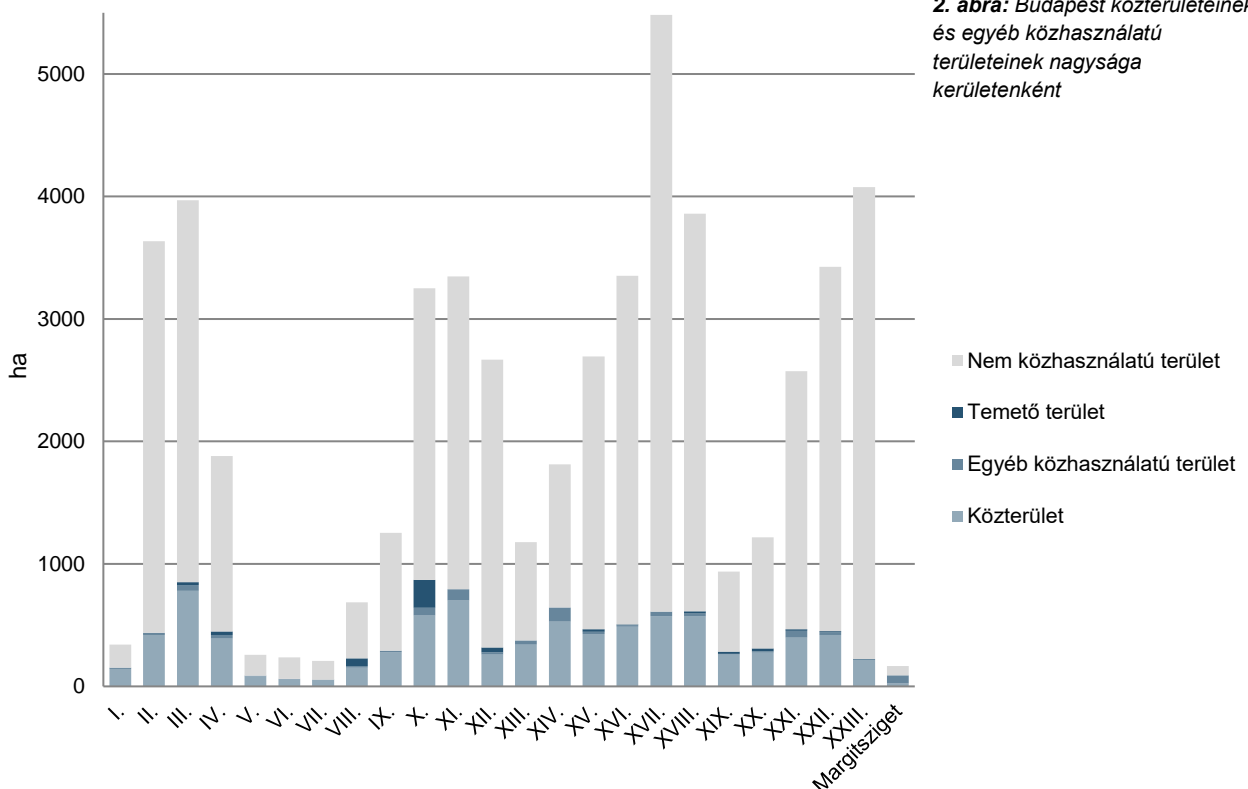
A **legtágabb értelmezésben** – azaz a tulajdonformától és ingatlan-nyilvántartástól függetlenül **minden közhasználatra szolgáló területet is beleértve**, de ide nem értve a külterületi, jellemzően erdő és mezőgazdasági területeket – a **közterület tisztántartási igénnyel érintett területek nagysága** Budapesten közel **10 ezer hektár**, ami Budapest területének mintegy 18%-a (lásd 1. ábra).

A közhasználatú területek kerületenkénti megoszlását a 2. ábra mutatja be.

1. ábra: Budapest közterületeinek és egyéb közhasználatú területeinek aránya a közigazgatási területhez viszonyítva

- Közterület
- Egyéb közhasználatú terület
- Temető
- Nem közhasználatú terület

2. ábra: Budapest közterületeinek és egyéb közhasználatú területeinek nagysága kerületenként

- Nem közhasználatú terület
- Temető terület
- Egyéb közhasználatú terület
- Közterület

Korábban a köztisztasági, településtisztasági fővárosi közügyek ellátását, megszervezését és működtetését **alapvetően fővárosi önkormányzati feladatként**

értelmezték, ezért Budapest köztisztaságának fenntartása érdekében a Fővárosi Közgyűlés 1994-ben megalkotta a **köztisztaságról szóló önkormányzati rendeletét**⁴, amely szerint a Fővárosi Önkormányzat a közterület tisztántartási feladatainak ellátását közszolgáltató gazdasági társaságain keresztül biztosítja.

A közszolgáltatási szerződésekben meghatározott alaptevékenységeken túl az **elvégzett köztisztasági tevékenységek** az elmúlt években általában a Fővárosi Önkormányzat által **jóváhagyott szolgáltatási szint és pénzügyi lehetőségek függvényében** változtak.

Hatékonyági kérdéseket vet fel az az évtizedek óta folyó gyakorlat is, miszerint a közszolgáltatást végző fővárosi gazdasági társaságok közül több (FŐKERT, BKV) az alaptevékenységén túl, részben párhuzamosan végez településtisztasági feladatokat is. A jelenlegi gyakorlatnak megfelelően:

- az **FKF** az érvényes közszolgáltatási szerződés alapján⁵ Budapest **egyes** közterületeinek tisztítását végzi, továbbá a **nagy gyalogos aluljárók, közlekedési műtárgyak, közjárdák** (ingatlanhoz nem kapcsolódnak), **közlépcsők** és **burkolt utak rendszeres kézi-gépi takarítását, locsolását**, valamint a téli **síkosság-mentesítést** és hóeltakarítást is. Ezek a feladatok kiegészülnek a szelektív hulladékgyűjtő szigetek külső mosásával és graffiti-mentesítésével, valamint szükség szerint a szigetek mellett illegálisan lerakott hulladék elszállításával és a közterületi hulladékgyűjtő edények fertőtlenítésével, valamint egyéb időszakos (rendkívüli) közszolgáltatási feladatokkal is (pl. hőségriasztással összefüggő feladatok, az országos és önkormányzati választásokkal kapcsolatos többletfeladatok ellátása).
- A **FŐKERT** alaptevékenységeken túli feladata⁶ a Fővárosi Önkormányzat feladatkörébe tartozó közcélú **zöldterületek**, továbbá az ezek körüli és az ezeken átvezető szilárd és burkolatlan **gyalogjárók és sétányok** tisztán tartása.
- A **köztemetők** tisztántartása, **zöldfelületeinek fenntartása** a **BTI** feladata.
- a **közlekedési megállókat, a villamos sínpályák** takarítását a **BKV** végzeteti.
- Az **ingatlan előtti járda** tisztán tartásáról, szemét- és gyommentesítéséről, a hó eltakarításáról és a síkosság-mentesítéséről az **ingatlan tulajdonosa** (kezelője, használója) köteles gondoskodni⁷.
Az ingatlan előtti járdaszakasz tisztántartási kötelezettsége az évszázados joggyakorlaton túl olyan társadalmi igénynek is megfelel, amelyhez alkalmazott műszaki megoldás a síkosság-mentesítés esetében leghatékonyabban biztosíthatja a nagy területen viszonylag rövid idő alatt keletkező tömeges baleset-megelőzés igényét.
Megjegyezzük, hogy az ingatlan előtti járdaszakasz tisztántartási, a csapadékvíz zavartalan lefolyását akadályozó anyagok és más hulladékok eltávolítási kötelezettségét a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről szóló 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet 6. § (1) bekezdése is előírja, ugyanakkor a téli síkosság-mentesítést nem.

A fenti gyakorlattal szemben a települési önkormányzati – azon belül a budapesti köztisztasági – feladatellátás során **2013-tól** alapvető változást jelentett **az önkormányzati és a hulladékról szóló törvények** hatálybalépése.

A Fővárosi Önkormányzat **törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján további jogszabályban meghatározott** köztisztasági feladata:

- Az önkormányzati törvény szerint⁸ a **településtisztaság** (közutak locsolása, síkosság-mentesítés) **biztosítása**;
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 34. § (1) bekezdése szerint: **„A közút kezelője – az országos és a helyi közutak kezeléséről szóló jogszabályok szerint eljárva – köteles gondoskodni arról, hogy [...] közvetlen környezete esztétikus és kulturált legyen”**, továbbá az (5) bekezdése szerint: **„A közút tisztántartásáról a közút kezelője gondoskodik. A közút síkosság-mentesítését a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény eltérő**

rendelkezése hiányában a közút kezelője végzi” (a Möt. fent hivatkozott pontja szerint a **síkosság-mentesítés** a Fővárosi Önkormányzat feladata).

A közúti közlekedésről szóló törvénnyel összhangban, az önkormányzati törvény szerint „a **törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak**” kezelését, fejlesztését, **üzemeltetését** látja el⁹.

Továbbá a helyi közutak kezelésének szakmai szabályait (a továbbiakban: Szabályzat) egy miniszteri rendelet¹⁰ értelmezi úgy, hogy a Szabályzat szerint a **„közút tisztántartása magában foglalja a közút tisztítását – ideértve a hulladék eltávolítását is –, a közútról a hó eltakarítását, továbbá az út síkossága elleni védekezést**”, továbbá utalva a fent hivatkozott 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet előírására rögzíti, hogy a **„tisztántartási kötelezettség a földutakra is kiterjed**”. (megjegyezzük, hogy a fővárosi köztisztasági rendelet a földutakra nem terjed ki.)

A vonatkozó jogszabályok szerint¹¹ a **kijelölt budapesti főútvonalak kezelője a Fővárosi Önkormányzat**, akinek feladatait a **stratégiai közútkezelés** (pl. forgalomszervezés, tervezés) tekintetében a **Budapesti Közlekedési Központ Zrt.**, míg **az operatív közútkezelői feladatokat** (pl. forgalomtechnikai létesítmények fenntartása, működtetése, karbantartása, felújítása) a **Budapest Közút Zrt.** látja el.

- A köztisztasági feladatok műszaki tartalmának és azok területi kiterjedésének meghatározásán túl a **hulladékról szóló törvény** szintén 2013-tól a **települési önkormányzat képviselőtestületének ad felhatalmazást**, hogy rendeletben állapítsa meg a **közterület tisztántartására vonatkozó részletes szabályokat**.

Megjegyezzük, hogy – mivel a köztisztaság nem tartozik a hulladékgazdálkodásba – alapvető változás volt a **hulladékról szóló törvény** azon rendelkezése¹², miszerint: a **„hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe nem tartozó tevékenységet is végző közszolgáltató az egyes tevékenységeire olyan elkülönült nyilvántartást vezet, amely biztosítja az egyes tevékenységek átláthatóságát, valamint kizárja a keresztf finanszírozást**”.

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény szerint¹³ a **fővárosi köztisztaságra** vonatkozó jogszabályok végrehajtásának **ellenőrzéséhez** a budapesti települési önkormányzatok – a fővárosi kerületi önkormányzatok és a Fővárosi Önkormányzat által létrehozott Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság (a továbbiakban: FÖRI) – **közterület-felügyeleti rendelkeznek hatáskörrel**.

A kettős szintű fővárosi közigazgatási, közterület-felügyeleti hatásköri rendszerből eredően főszabályként a Fővárosi Önkormányzat kezelésében/tulajdonában lévő közterületeken, jellemzően főútvonalakon a FÖRI, míg a **kerületi önkormányzat kezelésében/tulajdonában lévő közterületeken a kerületi felügyelet** rendelkezik illetékességgel. Azokban a kerületekben, ahol önálló közterület-felügyeletet az önkormányzat nem működtet, a FÖRI az illetékes.

A település tisztaságával szorosan összefüggő, egyúttal fontos közegészségügyi feladat a fővárosban az ún. egészségügyi kártevők (élősködő rovarok, patkányok és egerek) populációjának elfogadható szintre történő csökkentése is, majd az elfogadható szint folyamatos fenntartása.

A fővárosi patkánypopuláció becslést száma nem ismert; csak azon objektumok számát regisztrálta korábban a – szisztematikus irtást a kezdetektől ellátó, gyakorlatilag ugyanazon – vállalkozó, ahol patkány előfordulást észleltek, és ott kezeléseket végeztek.

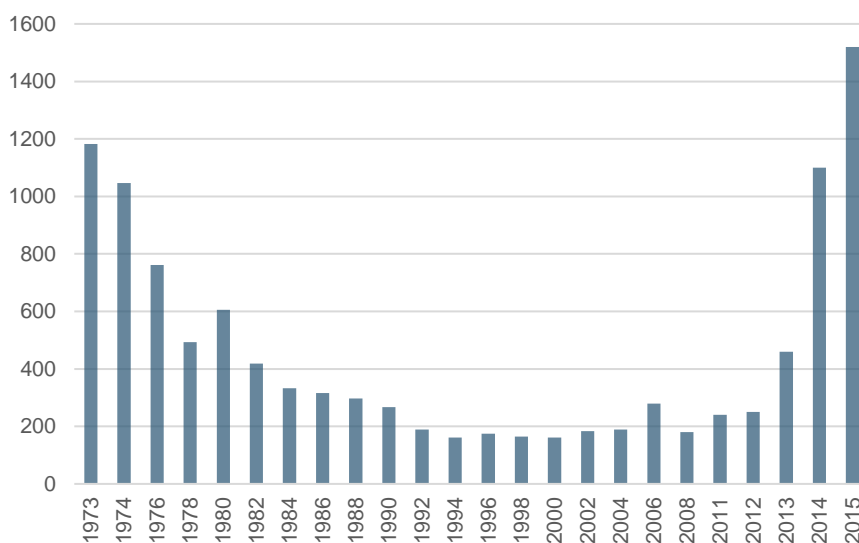
A fővárosi szolgáltatást a kezdetektől végző vállalat, majd szolgáltató gazdasági társaság – jogutódlások után már mint – Bábolna Bio Kártevőirtó Szolgáltató Kft. szolgáltatott adatokat az 1970-es évek elejétől 2015-ig, amelyet akkor a fővárosi kormányhivatal, mint egészségügyi államigazgatási szerv is – aki folyamatosan

ellenőrzött és a patkánymentességi fenntartási munka eredményességét – megerősített (lásd 1. táblázat és 3. ábra).

Év	Fertőzött objektumok*		Rágcsáló-mentesített objektumok**
	száma (db)	aránya az összes objektumhoz viszonyítva	
2011	240	0,1%	3.800
2012	250	0,1%	4.000
2013	460	0,2%	5.000
2014	1.100	0,5%	5.500
2015	1.520	0,7%	6.200

* bejelentések vagy felderítések alapján

** a bejelentett fertőzött helyek kezelése a megelőző kezelésekkel együtt

1. táblázat:

Patkányfertőzött objektumok és a patkánymentesítési esetek száma (Forrás: BFKH Népegészségügyi Főosztály és Bábolna Bio Kártevőirtó Szolgáltató Kft.)

3. ábra: Patkányfertőzött

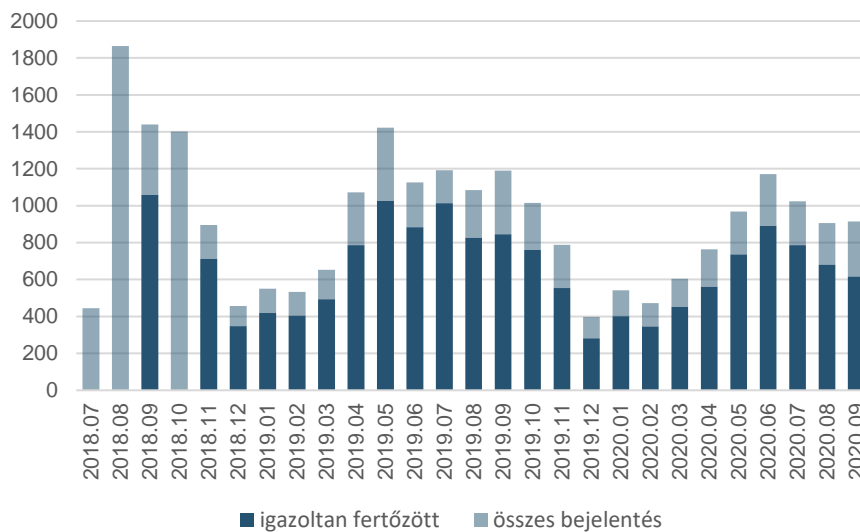
objektumok számának alakulása 1973-2015 között (Forrás: BFKH Népegészségügyi Főosztály és Bábolna Bio Kártevőirtó Szolgáltató Kft.)

A 3. ábra alapján megállapítható, hogy a szisztematikus irtás eredményeképp 1990-es évekre jelentősen javult az állapot, majd 2013-2014-től kezdődően meredeken emelkedni kezdett a patkányfertőzött objektumok száma.

Az adatszolgáltatási módszerének megváltoztatása miatt a 2016-2018 közötti időszakra már nem állnak rendelkezésre olyan évenkénti adatok, amelyek eredménye a korábban alkalmazott és eddig bemutatott módszer szerint azonosan értékelhetők lettek volna, amelyek alapján a kezdetektől 2018-ig azonos módon követhető lenne a budapesti fertőzött objektumok számának változása.

A gyorsan romló folyamat 2018-ban vált olyan mértékűvé, hogy a szakmailag elfogadott és ellenőrzött megelőző beavatkozások műszaki tartalma, szintje már elégtelennek bizonyult az észlelt patkánypopuláció elfogadható szintre történő csökkentéséhez.

Az országos tisztifőorvos 2020 júliusában kiadott véleménye alapján a patkányirtalom mértékének jellemzésére a rendelkezésre álló adatok közül jelenleg a lakossági bejelentések száma a legalkalmasabb. A patkányirtást végző aktuális vállalkozó által gyűjtött adatok 2018 júliusától állnak rendelkezésre, havi bontásban (lásd 4. ábra).

4. ábra: Patkányészleléssel kapcsolatos lakossági bejelentések számának alakulása 2018. július – 2020. szeptember között (Forrás: RNBH Konzorcium)

A lakossági bejelentések alapján tapasztalt jelentős patkányfertőzöttséget az ellenőrzést végző Fővárosi Kormányhivatal is megerősítette, ezért egy **célzott intenzív irtási program** vált szükségessé, amelyet a Főpolgármesteri Hivatal, a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK), valamint a vállalkozó közösen dolgozott ki. A program végrehajtására Budapest 10 leginkább fertőzött kerületében került sor 2019. május-december közötti időszakban. Az irtási program eredményeit az előző év azonos időszakában regisztrált lakossági bejelentésekkel összevetésben az alábbi táblázat tartalmazza.

	Igazolt patkányészlelések (db)		Csökkenés %
	2018. szept.-dec.	2019. szept.-dec.	
irtási programmal érintett kerületekben	1328	781	-41%
irtási programból kimaradt kerületekben	1864	1674	-10%
összesen	3192	2455	-23%

2. táblázat:
A 2019-ben végrehajtott célzott intenzív irtási program eredménye az igazolt patkányészlelések alapján (Forrás: NNK¹⁴)

A patkánypopuláció folyamatos növekedését a szakirodalmi publikációk¹⁵ és a hatályos jogszabályok szerint a következő főbb okok eredményezhetik:

- az **üzemeltetőt terhelő** kötelező – **évente legalább két alkalommal előírt** – rágcsálóirtási **kötelezettség**¹⁶ nem kellőképp hatékony ellenőrzése¹⁷, majd a további megfelelő beavatkozásra történő hatósági kötelezés hiánya a szennyvízhálózat, a települési szilárd hulladékot, illetve települési folyékony hulladékot ártalmatlanító telepek, a közlekedési – különösen a vízparti és a földalatti – létesítmények (metró, távhővezeték, folyami és tóparti kikötők, személy- és teherpályaudvarok, repülőterek stb.), az állatkert, a piacok, a vásárcsarnokok, az élelmiszerek és italok előállítására, tárolására, szállítására szolgáló helyek, az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális és oktatási intézmények, a vendéglátó-ipari és közétkeztetési egységek esetében;
- az **ingatlanok** – a romépületek, de az épületbontások és építkezések területének – **tulajdonosait terhelő** kötelező rágcsálóirtási **kötelezettség** ellenőrzésének hiánya, további megfelelő beavatkozásra történő hatósági kötelezés elmaradása;
- költségcsökkentő szemléletű intézkedések elsődlegessége, a megelőző közegészségügyi szemlélettel szemben;

- a téli átlaghőmérséklet növekedése lehetővé teszi a patkányok egész évben történő szaporodását;
- a városi vadon élő, illetve kóbor állatok etetése, ami bőséges élelemforrást jelent a rágcsálók számára is.

Jogi szempontból a rágcsáló- és rovarirtás szakterülete sem megfelelően szabályozott. A vonatkozó jogszabályok nem tartalmazzák egy település patkánypopulációjának meghatározási eljárását, az eredmények értékelési módját, a hatósági követelmények (a hatósági kötelezéssel járó határérték) szintjét, az irtásra kötelezett magán-, jogi személyek feladatellátásának összehangolását végző felelős szervezet megnevezését, feladatkörét, a hatósági eljárás különleges szabályait (pl. azonnali végrehajthatóság). Továbbá a hiányos előírásokat egyszerre több címzettnek kellene végrehajtania, mivel az irtási kötelezettséget a törvény egyszerre határozza meg az ingatlan tulajdonosa, kezelője, egyes funkciójú objektumok (pl.: piacok, földalatti vezetékek, egészségügyi intézmények stb.) üzemeltetői és általában véve a települési önkormányzatok számára¹⁸.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében kötelezően végzett lomhulladék-gyűjtés jelenlegi fővárosi gyakorlata ugyan közvetetten elősegíti a hulladékok újrahasznosítását, de emellett számos településtisztasági problémát, konfliktust okoz. A törvényi szabályozás¹⁹ ellenére a kihelyezett lomok jelentős részét széthordják, jogszabályi rendelkezések hiányában a közterületeken kihelyezett lomok jellemzően a városi zöldfelületek degradációjával, a gyalogos- és parkolóterületek használatának ideiglenes ellehetetlenülésével jár.

A településtisztasági problémák kapcsán kell megemlíteni, hogy a főváros egyik nagy hiányossága a nyilvános illemhelyek alacsony száma, továbbá az, hogy a meglévő illemhelyek jelentős része nem felel meg a kor elvárásainak, akadálymentességi és higiéniai követelményeknek.

A budapestiek véleménye a közterületek tisztaságáról

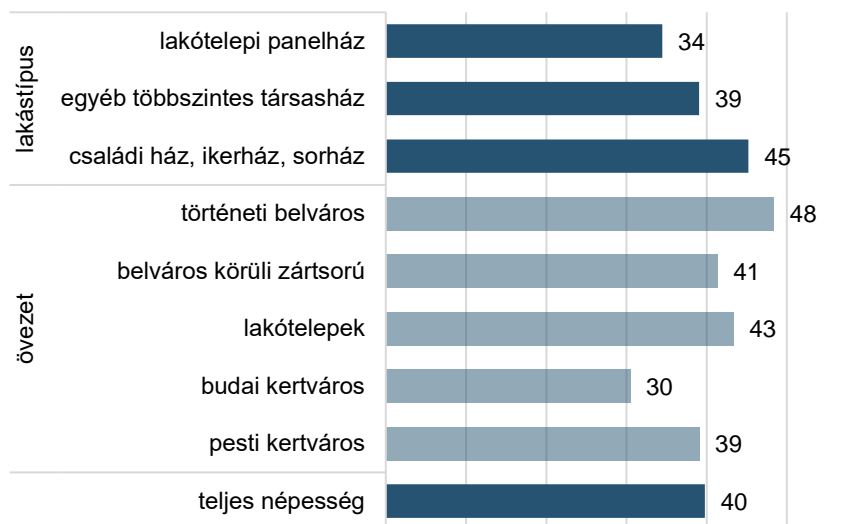
A lakókörnyezetben, illetve a gyakran látogatott városi helyszíneken tapasztaltak alapján az utcák szemetessége (57 pont) lényegesen intenzívebben foglalkoztatja a budapestieket, mint az illegális szemétlarakás (43 pont). Az előbbiek lényegesen nagyobb problémát jelentenek a belvárosban, mint a kertvárosokban lakóknak. Az illegális szemétlarakás megítélése tekintetében kisebb különbségek mellett ellentétes irányú az összefüggés.

5. ábra: A településtisztasági helyzet néhány elemének megítélése a lakóhely, illetve a sűrűn látogatott városrészek helyzete alapján (százfokú skála, 100= nagyon jellemző, 0= egyáltalán nem jellemző)

A budapestiek kétötöde válaszolta azt, hogy látott patkányt az elmúlt év során. A lakóhely két jellemzője: a lakástípus és az övezet mindegyike szerint szignifikáns különbségek vannak, de a kettő részben „keresztbemetszi” egymást. A történeti belvárosban lakók láttak a legnagyobb arányban patkányt, de az itt szinte kizárólagos többszintes társasházakban lakóknál többen számoltak be ilyen esetről azok, akik családi házban laknak. A családi házban lakók közül lényegesen nagyobb arányban találtak patkánnyal a pesti kertvárosokban, mint a budaiakban.

6. ábra: Patkányok észlése a fővárosban az elmúlt évben (százalék)

Intézkedések

Az FKF-el kötött közszolgáltatói szerződés a jobb köztisztasági szint elérése érdekében kiegészült az alábbi tartalmi követelménnyel: a végzett munkák minőségének ellenőrzési módja és gyakorisága.

A fővárosi köztisztaságról szóló rendelet szabályozza az **ingatlan tulajdonosokra** (ingatlankezelőkre, -használókra) **vonatkozó köztisztasági követelményeket**²⁰ is. Azok kötelesek gondoskodni – többek között – az ingatlan és az ingatlan előtti járdaszakasz gondozásáról, tisztántartásáról, szemét- és gyommentesítéséről, a hó eltakarításáról és a síkosság-mentesítéséről is.

A rendelet tiltja a szemetelést, hulladékelhagyást. A **szennyező köteles a közterületek megtisztításáról, rendbetételéről gondoskodni**, legyen az építési tevékenységből, gépjárműmosásból, vagy akár állattartásból adódó szennyezés²¹.

Szabálysértést követ el, aki települési hulladékot a közterületen engedély nélkül lerak, elhelyez, vagy nem a kijelölt lerakóhelyen rak le, vagy helyez el, továbbá közterületen, középületben, vagy közforgalmú közlekedési eszközön szemetel, ezeket beszenyvezi. A szabálysértő ellen Budapesten hatóságként az illetékes **kerületi kormányhivatal jár el**; helyszíni bírságot a kerületi közterület-felügyelő (természeti és országos jelentőségű védett természeti területen az állami természetvédelmi őr) szabhat ki.

A fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület (Margitsziget) esetében a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóságon belül működő **fővárosi közterület-felügyelő**, a helyi (fővárosi) jelentőségű védett természeti területen az **önkormányzati természetvédelmi őr szabhat ki helyszíni bírságot**.

Bejelentést lehet tenni a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság Köztisztasági és Kommunális Szolgálatánál, aki a fenti hatásköri rendszernek

megfelelően saját hatáskörében eljár, vagy intézkedésre átteszi a bejelentést az illetékes kormányhivatalnak, vagy kerületi közterület-felügyeletnek.²²

A köztisztaságnak a hulladékgazdálkodással szorosan összefüggő területe az **illegális hulladéklerakók** felszámolása. Az illegális hulladékelhagyások felszámolásában fontos szerepe van a különböző civil kezdeményezéseknek, így az évek óta országosan megrendezett „*TeSzedd! Önkéntesen a tiszta Magyarorszáért*” akciónak.

A Fővárosi Önkormányzat közbeszerzési eljárás eredményeként 2018 februárjában egy új vállalkozóval, az RNBH Konzorciummal kötött a szerződést a főváros patkánymentes állapotának fenntartására, a 2018-2022. közötti időszakra vonatkozóan.

További javasolt feladatok

- A településtisztasági helyzet tapasztalható, érdemi javulása érdekében a **jogszabályi környezet pontosítása szükséges úgy, hogy a budapesti településtisztasági közszolgáltatások működőképessége, teljesítményének szintje átmenetileg se csökkenjen.** A Fővárosi Önkormányzatnak kezdeményeznie kell a kerületi önkormányzatokkal történő együttműködést, majd a vonatkozó jogszabályok olyan módosítását, amely egyértelművé teszi a budapesti településtisztasággal kapcsolatos (szabályozási és végrehajtási) hatáskörök, a feladatellátást egyértelmű megosztását a helyi önkormányzatok között. A jogszabályi felülvizsgálaton túl indokolt a lakossági vélemények felmérése, figyelembevétele, továbbá a költséghatékony feladatellátás illetékességének tisztázása, majd ennek megfelelően a közszolgáltatási szerződések módosítása is szükségessé válhat.
- Településtisztasági és természetvédelmi megfontolásokból szükségessé vált például a **fővárosi közterületek használatát szabályozó rendelet(ek), megállapodások felülvizsgálata** is, megtiltva az utóbbi időben egyre jellemzőbb, különböző tárgyak (különösen léggömb, lampion, vízfelszínen úszó műanyag) bármely környezeti elembe, vagy elemre történő tömeges (akár szervezett módon való) szétszórását, terjesztését.
- A Fővárosi Önkormányzat irányítása alatt álló **közszolgáltató társaságok hatékonyabb (és gazdaságosabb) feladatellátása** érdekében a feladatellátás illetékességének tisztázása, majd ennek megfelelően a közszolgáltatási szerződések módosítása szükséges.
- A Fővárosi Önkormányzatnak – mint a problémával leginkább érintett egyik legnagyobb népsűrűségű település helyi és területi önkormányzatának – kezdeményeznie kell a **rágcsálóiirtás, valamint a szúnyoggyérítés jogszabályi környezetének teljes felülvizsgálatát is.**
- A lomtalanítási rendszer olyan átalakítása indokolt, amely a jelenleginél kisebb károkozással és veszteséggel járó közterülethasználatot eredményez.
- A nyilvános illemhelyek számának bővítése, megfelelően egyenletes sűrűségű telepítése, fenntartása.

Függelék

A fejezet hivatkozásai

¹ A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 27. § a) pont: „**közterület: a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom számára a tulajdonos (használó) által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat**”

² a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 29. § (2) bekezdés a) pont: „**a) közterület a tulajdonos személyétől, illetve a tulajdonformától függetlenül minden olyan közhasználatra szolgáló terület, amely mindenki számára korlátozás nélkül vagy azonos feltételek mellett igénybe vehető, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt részét is,**

b) nyilvános hely a közterületnek nem tekinthető, mindenki számára nyitva álló hely”

³ az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 13. pont: „Közterület: **közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván**”.

⁴ A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII. 1.) Föv. Kgy. rendelet.

⁵ Budapest Főváros Önkormányzata és a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. között 2014. június 30-án létrejött – Föv. Kgy. 932/2014.(06.30.) határozatával jóváhagyott – Közszolgáltatási Keretszerződés

⁶ Budapest Főváros Önkormányzata és a Fővárosi Kertészeti Zártkörűen Működő Nonprofit Zrt. között a Föv. Kgy. 180/2009. (II. 26.) sz. határozata alapján 2009. április 22-én létrejött Közszolgáltatási Keretszerződés

⁷ A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII. 1.) Föv. Kgy. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja.

⁸ Möt. 23. § (4) bekezdés 3. pont

⁹ Möt. 23. § (4) bekezdés 1. pont. A Fővárosi Önkormányzat kezelésében lévő főútvonalak, közutak és közterületek kijelöléséről szóló 432/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. melléklet szerinti útszakaszok ábrázolása: <http://budapestkozut.hu/terkep2?jsessionid=255f3bce739636163d4893d3e0f5>

¹⁰ a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet

¹¹ A már hivatkozott Möt. 23. § (4) bekezdés 1. pontja, valamint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 33. § (1) bekezdés bb) pont alapján.

¹² a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 50. § (2) bekezdés

¹³ a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 1 § (1) bekezdés a) pontja és (4) bekezdés f) pontja

¹⁴ Nemzeti Népegészségügyi Központ Ellenőrzési Jelentése a Budapest főváros patkánymentes állapotának elősegítése tárgyában létrejött, 21613-1/2019/JIF iktatószámú együttműködési megállapodás alapján végzett tevékenységről 2019. május-december

¹⁵

https://makosz.hu/szakmai_ujsg/kartevoirtas_2005_1_szam/brit_nemzeti_ragcsaloir_to_tanulmany_nemeth_m

¹⁶ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 73. § (1) bekezdés, továbbá a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 36. § (3)-(5) bekezdések, valamint a 39. § (2) bekezdése által hivatkozott 4. számú melléklet 7. pont, a rágcsálók megtelepedésének és elszaporodásának megelőzéséről szóló előírásai szerint.

¹⁷ Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 4. § (6) bekezdés b) pont

---

¹⁸ Vö: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény: „73. § (1) A betegségeket terjesztő vagy egészségügyi szempontból káros, miniszteri rendeletben meghatározott rovarok, rágcsálók irtásáról, és a madarak távoltartásáról a terület, épület tulajdonosa, illetve kezelője rendszeresen gondoskodik. (...)” és „153. §

(1) A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében (...)

b) biztosítja a 73. § (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását”.

¹⁹ a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 43. § (2) alapján „A lomtalanítás során közterületre helyezett hulladék a Koordináló szerv tulajdonát képezi és egyben a közszolgáltató birtokába kerül.”

²⁰ A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII.1.) Főv. Kgy. rendelet 3., 6. és 7. §-a

²¹ A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII.1.) Főv. Kgy. rendelet 4. és 5. §-a

²² A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 196. § (1)-(2) és (4) bekezdésekII.9. Környezeti nevelés, tájékoztatás és a társadalmi részvétel